

Bane NOR SF
Postboks 4350
2308 HAMAR

Postboks 7113 St. Olavs plass
NO-0130 Oslo

Att.:

Besøksadresse:
Karl Johans gate 41 B, Oslo
Telefon: 22 99 59 00
Telefaks: 22 99 59 03
post@sjt.no
www.sjt.no

Saksbehandler: Tom Refsum Aatlo, 22 99 59 38
Vår ref.: 18/237-2
Deres ref.:
Dato: 19.04.2018

Høring - EU-kommisjonens forslag til gjennomføringsforordning om gebyrer og avgifter til Det europeiske jernbanebyrået og betalingsbetingelser

Statens jernbanetilsyn sender med dette EU-kommisjonens forslag til gjennomføringsrettsakt (forordning 16/796 DV03, versjon EN06) om gebyrer og avgifter til Det europeiske jernbanebyrået (ERA) på høring til jernbanevirksomhetene og Jernbanedirektoratet. Forordningen er en del av den fjerde jernbanepakken som trer i kraft med virkning fra og med 16. juni 2019.

Dersom forordningen som omhandler gebyrer og avgifter tas inn i norsk rett, tas den inn «som den er» og det er ikke rom for endringer i innholdet. Høringen er derfor først og fremst en orientering om det gebyrregimet som vil bli innført i forbindelse med den fjerde jernbanepakken.

Eventuelle kommentarer, spesielt til de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget, sendes tilsynet innen **torsdag 3. mai 2018**. Kommentarer kan sendes med post til Statens jernbanetilsyn, postboks 7113 St. Olavs plass, 0130 OSLO, på e-post til post@sjt.no eller elektronisk på https://e-skjema.no/sjt_sd/skjema/SJT076/?lang=undefined.

Det vises for øvrig til at Samferdselsdepartementet i vårt tildelingsbrev for 2018 har opplyst om at det i pågående lovarbeid utarbeides et lovforslag som åpner for gebyrfinansiering av tilsynet på jernbanesektoren, også utover det fjerde jernbanepakke innebærer. Dette skal utredes nærmere, og det legges opp til at gebyrfinansiering blir innført med virkning fra 1. januar 2020.

Sammendrag av innholdet i rettsakten

Forordningen har som formål å fastsette gebyrer og avgifter som jernbaneforetak og infrastrukturforvaltere skal betale til det europeiske jernbanebyrået iht. artikkel 14, 20, 21 og 22 i ERA-forordningen (EU) 2016/796, i tillegg til dekning av andre ytelser i tråd med målene til jernbanebyrået. Den spesifiserer også utregningsmetoden som skal brukes og betalingsbetingelser.

Forordningen fastsetter virkemidler for å sikre transparens, ikke-diskriminering og andre grunnleggende prinsipper i europeisk lovgivning, med hensyn til kostnadene som påløper de europeiske jernbanetilsynene ved saksbehandling av nasjonale deler av søknadene.

Gebyrer innføres for søknader om sikkerhetsattestater, søknader om delsystemet styring, kontroll og signal (ERTMS) og søknader om tillatelser knyttet til kjøretøy. Søknadene skal sendes via nettportalen One-stop shop (OSS).

Følgende søknader gebyrlegges av ERA, jf artikkel 2:

1. Søknad om felles sikkerhetsattestat
2. Søknad om tillatelse til å bringe kjøretøy i omsetning. Begrepet «søknad om tillatelse til å bringe et kjøretøy i omsetning» erstatter «søknad om tillatelse til å ta i bruk et kjøretøy» fra juni 2019.
3. Søknad om typetillatelse for kjøretøy. ERA forventer at det i større grad vil bli produsenter som søker om typetillatelse.
4. Søknad om å få godkjent kravspesifikasjonene før anskaffelse i prosjekter der delsystemet styring, kontroll og signal (ERTMS) skal bygges ut.

I tillegg gebyrlegges klager som blir avvist eller tilbaketrasket med satser som nevnt i artikkel 7.

Følgende tilfeller gebyrlegges ikke av ERA, jf artikkel 1:

1. For søknader om sikkerhetsattestat og kjøretøy (punkt 1, 2 og 3 ovenfor) gjelder følgende: Hvis bruksområdet er begrenset til Norge, kan søker anmode om at Statens jernbanetilsyn utfører saksbehandlingen.
2. For søknader om ERTMS (punkt 4) kan søker be om en vurdering av søknaden fra Statens jernbanetilsyn i forkant av eventuell innsending av søknaden i OSS. Denne vurderingen vil ikke være bindende for noen av partene vil kun være veiledende.
3. For midlertidige tillatelser for prøving på jernbanenettet jf samtrafikkdirektivets artikkel 21 nr. 3 jf nr. 5 siste ledd.

Etter forordningen skal ERA ha full dekning for sine kostnader knyttet til søknadsbehandlingen. Virksomhetene gebyrlegges for kostnadene som påløper ERA i forbindelse med behandlingen av søknadene og kostnadene som påløper det aktuelle landets nasjonale sikkerhetsmyndighet (NSA) i forbindelse med behandling av nasjonale krav, jf artikkel 3. Disse kostnadene vil bli fakturerer virksomhetene i en felles faktura, jf artikkel 5.

I artikkel 3 fastsettes at timesprisen i utgangspunktet er 130 euro for ERAs arbeid, men dette vil kunne endres over tid. Den til enhver tid gjeldende timeprisen publiseres på ERAs hjemmesider. Gebyrene og avgiftene regnes ut ved å multiplisere timesprisen med antall medgåtte timer i ERA. På sikt forventer ERA å etablere fastpriser, men timespris vil gjelde til minimum 2022. Det er søkeren som ilegges gebyr og avgift av ERA.

Når det gjelder kostnadene knyttet til NSAenes arbeid, er dette ikke regulert i forordningen. Det følger imidlertid at NSA vil kunne fakturere ERA for sine kostnader, enten i form av en timepris eller fastpris.

Virksomhetene kan til enhver tid anmode om et ikke-bindende kostnadsestimat for en potensiell søknad, jf artikkel 4. Faktureringstidspunkt skal også fremgå av dette estimatet. Søkeren kan

anmode ERA om varsel dersom reelle kostnader ser ut til å overskride opprinnelig estimat med over 15 prosent. Søker vil faktureres i euro og faktura utsendes via OSS.

For små og mellomstore virksomheter vil det være mulig å søke om delbetalinger og betalingsutsettelse, jf artikkel 5. Små og mellomstore virksomheter defineres som de som har inntil 250 ansatte og årlig omsetning lavere enn 50 millioner euro eller årlig overskudd på under 43 millioner euro.

Rettslige konsekvenser

En forutsetning for at gjennomføringsforordningen om avgifter og gebyrer til det europeiske jernbanebyrået kan tas inn i norsk rett er at ERA-forordningen (EU) 2016/796 gjennomføres med hjemmel i jernbaneloven. Forordningen om gebyrer og avgifter vil bli gjennomført ved vedtakelse av en egen forskrift, og vil få ikrafttredelse 16. juni 2019 som for de øvrige rettsaktene i fjerde jernbanepakke.

Økonomiske og administrative konsekvenser

For jernbanevirksomhetene:

Denne rettsakten får økonomiske konsekvenser for jernbanevirksomheter ved at de må betale avgifter og gebyrer til ERA, som skal dekke både ERAs og NSAenes kostnader ved saksbehandlingen. Forordningen fastsetter ERAs timepris til 130 euro. Imidlertid er det ikke klarlagt hvor mange timer ERA vil bruke på behandlingen av de ulike typer søknader. Det er heller ikke klarlagt hvilke kostnader som vil påløpe hos NSAene. Det er derfor vanskelig å anslå hva gebyrene totalt vil beløpe seg til for virksomhetene. I tillegg vil det være administrative konsekvenser hos virksomhetene i form av kostnader for rutiner for betaling til ERA.

For Statens jernbanetilsyn:

Slik Statens jernbanetilsyn forstår det, vil tilsynet i henhold til forordningen få dekket sine kostnader ved vurdering av de nasjonale kravene som en del av ERAs saksbehandling. Hvilke kostnader tilsynet vil få refundert fra ERA er ikke tydelig regulert i forordningen. Det er heller ikke tallfestet hvilke kostnader tilsynet vil ha med sin saksbehandling. Det vil også være administrative konsekvenser hos tilsynet ved at det må foreligge verktøy og prosedyrer for fakturering av ERA.

Med hilsen

Karianne Dahl-Nilsen
Avdelingsdirektør, Juridisk

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Vedlegg:

EU-kommisjonens forslag til gjennomføringsforordning om gebyrer og avgifter til Det europeiske jernbanebyrået om betalingsbetingelser